S

81:22-1:82 sisənəƏ

ыт Сһауеі Ѕаға

23

עני חַיָּי שׁלָה מָעָשׁרִים שׁנָה וְשָׁבְעָ שׁנִים שׁנָי חְדָיִ " Sarah's lifetime—the span of Sarah's life—came to one hundred and twenty-seven years. Sarah died in Kiriath-arba—now Hebron—in the land 2 וַתְמַת שַׂרָה בַּקריַת אַרבַע הוא חברון בַּאַרֵץ כִּנַען וַיָּבֹא אַבַרָהְם of Canaan; and Abraham proceeded to mourn for לִסִפִּד לִשַׂרָה וִלְבַכֹּתְה: Sarah and to bewail her. בי־חֶת לַאמְר: זְיָדֶבֶּר אֶל־בְנֵי־חֶת לֵאמְר: 3 Then Abraham rose from beside his dead, and spoke to the Hittites, saying, 4 גַריותושב אַנֹכִי עמַכָם תְנוּ לִי אַחַזַת־לָבֵר עמַכֶם וְאַקבּרָה מֵתִי "I am a resident alien among you; sell me a burial site among you, that I may remove my dead for מַלְפַנֵי: burial." יַנְיבוּ הַאֶרָהְהָם לֵאמְר לְוֹ: 5 And the Hittites replied to Abraham, saying to 6 שמענון אדני נשיא אלהים אתה בתוכנו במבחר קברינו קבר "Hear us, my lord: you are the elect of God among us. Bury your dead in the choicest of our burial אַת־מַתָּךָ אַישׁ מִמְנוּ אַת־קברֵוֹ לֹא־יָכַלָה מִמְדָ מִקבֹר מַתְדָ: places; none of us will withhold his burial place from you for burying your dead." :תַיקת, לְבְנֵי־חַת: 7 Thereupon Abraham bowed low to the landowning citizens, (landowning citizens Heb. 'am ha-'are; lit. "people of the land." See the Dictionary under 'am.) the Hittites, 8 וַיִּדַבַּר אַתִּם לַאמר אָם־יַשׁ אַת־נַפּשׁכַם לַקבַּר אַת־מתי מלפּנִי שׁמַעוֹנִי and he said to them, "If it is your wish that I remove my dead for burial, you must agree to intercede for me with Ephron son of Zohar. 9 Let him sell me the cave of Machpelah that he owns, which is at the edge of his land. Let him יִתְנֶנָה לָי בְּתוֹכְכֶם לַאֲחַזַת־קבֶר: sell it to me, at the full price, for a burial site in your midst." 10 Ephron was present among the Hittites; so Ephron (יְּעֶב בְּתוֹרָ בְנֵי־חָת וְיִּעוֹ עֲבְרוֹן הַתְּהִי אָת־אָבְרָהֶם בְאָזְנֵי the Hittite answered Abraham in the hearing of the בני־חֶת לְכַל בַּאַי שַער־עירו לַאמר: Hittites, the assembly in his town's gate, (the assembly in his town's gate Lit, "all who entered the gate of his town." So NJPS, with a note: "I.e., all his fellow townsmen." Cf. 34.20; Prov. 31.23.) saying, יה אָשֶּׁר־בְּוֹ לְּךְ נְתְתְיִה לָךְ וְהַמְּעֶרָה אֲשֶׁר־בְּוֹ לְךְ נְתְתְיִה "No, my lord, hear me: I give you the field and I give you the cave that is in it; I give it to you לִעִינִי בַנִי־עַמֵי נִתַתִּיהַ לַּךְ קבַר מַתַךְ: in the presence of my people. Bury your dead."

ינְשַׁלְחוֹּ אַבְרָהְם לִפְנֶי עָם הָאָבֶץ: Then Abraham bowed low before the landowning citizens.

hear me out! Let me pay the price of the land, accept it from me, that I may bury my dead there." landowning citizens, saying, "If only you would

to him, saying to him, saying to him, או ויִיִּעִן עֶּמְרָיִן אֶת־אַבְרָהָהַם לֵאַבֶּוֹר לְוֹי:

and me? Go and bury your dead." hundred shekels of silver—what is that between you

silver at the going merchants' rate. hearing of the Hittites—four hundred shekels of to Ephron the money that he had named in the

field with its cave and all the trees anywhere within the confines of that field—passed

of the field of Machpelah, facing Mamre—now

the Hittites, of the assembly in his town's gate. ארי לעבר לעיני in the presence of לאבר לעיניה לעיני in the presence of לאבר לעיני בליל בעי שער־עירו:

Hebron—in the land of Canaan.

וֹעַעֹּגְ כַּבְּבֶּעְ בַּתְּבַעְ עַנִע מִמְנָּגְ וֹאֵלֵכִּיְנָע אַעַ-מִעַּגְ תַּמָּע:

וֹאַעַ-מִעֹּגַ עַלֵּג:

בַבֶּר בְּאִוֹנְי בְנֵיִ-חַתְּ אַנְבָּעְ מֵאוּתִי שָּׁלֶלְ כָּטֶף עַבֶּר לַסְחַר: ปฏิหั ปฏิรู้ประบัน ไม่อิร์ว ครับว่าหั ประกับ เมื่อรับว่าหั กระบันว่าหั กระบันว่าหัก กระบันว่าหัก กระบันว่าหัก กระบันว่าหัก กระบันว่าหัก กระบันว่าหัก กระบันว่าหัก กระบันว่าหัก กระบันว่าหัก กระบันว่าหักกร

וֹנַיִּעֹמְּנַנִי אַמְּנַבְיַנְ וֹכֹּלְ-נַיִּמְּאְ אַמְּנֵ בַּמְּנִנִי אַמְּנַ בַּכֹּלְ-נִּבְּיִ כַּלִּבִי: TY So Ephron's land in Machpelah, near Mamre—the לז ניקס ו שׁרֶה עֶפְלֵּר אֲשֶׂר בִמַבְפַּלָה אֲשֶׂר לִפְנֶי מִמְרֶא הַשְׂרֶה

גע-פֹּנִגְ עַעִּעֹגְא בַּוֹגא בַוֹלְנַוּן בִּאָבָּא כִּנָּאוּ:

האקרוקים אינון הוא אשריבל לאַבְרָרִם אַעָר בְנַירַתָּאָ בּוֹלָקִם הַשִּׂלָה וְהַמְּעָה אַשֶּׁרִיבָּל לָאַבְרָהָם לַאָבָר מַאָת בְנַירַתָּאָ בּנִירָם בּלָאַבָּרָהַם לַאַבָּרְתַאָּת בְנַירַתָּאָר בַּנִירָם בּלָאַבָּרָהַם לַאַבָּרָהַם לַאָבָרָהָם לַאָרָהָם בּנִירָם בּלָאַבָּרָהַם לַאַרָּבָּרָם בּלָאַבָּרָהָם בּלָאַבָּרָהַם בּלָאַבָּרָהָם בּלָאַבָּרָהָם בּלָאַבָּרָהָם בּלָאַבָּרָהָם בּלָאַבָּרָהָם בּלָאַבָּרָהָם בּלָאַבָּרָהָם בּלָאַבָּרָהָם בּלִּאָבָרָהָם בּלְאַבָּרָהָם בּלְאַבָּרָהָם בּלְּאָבָרָהָם בּלְאַבָּרָהָם בּלְאַבָּרָהָם בּלְאַבָּרָהָם בּלְאַבָּרָהָם בּלְאַבָּרָהָם בּלְאָבָרָהָם בּלְאָבָרָהָם בּלְאָבָרָהָם בּלְאַבָּרָהָהָאָל בּלְאַבְּרָהָהָאָבְיּים בּלְאָבָרְיבָּרָהְאָבְיּבְּים בּלְאָבָיבָ

₽7

had blessed Abraham in all things. הוהי Abraham was now old, advanced in years, and יאַבְרָהָם וְלֵן בְּאַ בִּיָּמִים וְיִהֹנָה בַּנְךְ אֶת־אַבְרָהָם בַּלִּלִ:

"Put your hand under my thigh household, who had charge of all that he owned, sid to the senior servant of his makarda bma. ב וַלַּאמֶר אַבְרָהִוֹם אֶל־עַבְרֹּוֹ זְקוֹ בֵּיּתוֹ הַמִעַּלִ בְּבָל-אֲשֶׂר־לֵּוֹ שִׂיִם־נָא

Canaanites among whom I dwell, take a wife for my son from the daughters of the heaven and the God of the earth, that you will not

awile swife a wite swife and of my birth and get a wife عبا ما والله عبل عبالله عباله عبالله عباله عبالله عبالله عبالله عبالله عبد عبالله عبالله عبا

you came?" I then take your son back to the land from which does not consent to follow me to this land, shall

my son back there! אמידיקים העלגר אַליר אַברָהָם העלאכי On no account must you take. אורבני שניהדים העלגר אַליר אַברָהָם העלגר אַר בְּנִי שָּׁרָהַ הַּיּ

غيلاً شين ذيرد:

אמִּטְ עִבֹלִגְ עִבֹלִנְעָ עִבֹּלִנְעָ עִבֹּלִנְעָ עִבְּלִנְעָ אַמָּבְ אַמָּבְ אַמָּבְ אַמָּבְ בַּעַבְּלֵבָּי אָס פסס סן. 'עונע, לק awest אַס פסס סן. 'עונע, ישמינג'ם נאַלג', אַמּהָ בְּשִׁי אַמָל אָמָל אָמָל אָמָל אָבעלע

ביבות אתיב אתיבור אל-הואבץ אמרייצאה השום:

יְהוָה וּ אֲלֹהָי הַשְּׁמִּים אֲשֶׂר לְקְחֹנֵי מְבֵּית אָב" וּמַאְרֶץ מְוּלֹדְתִּי וַאֲשֶׂר הַבְּרִלִי וָאֲשֶׁר נָשְׁבָּעִילִי לְאמֹר לְוֹרְצֶךְ אָהָן אָתִדהאָרֶץ הזְּאַת הוא ישלָח מַלְאָכוֹ לְפַּנִָיךְ וְלְקחָתָ אִשָּׁה לְבִנִי מִשְׁם:	7	הוהי, the God of heaven—who took me from my father's house and from my native land, who promised me on oath, saying, 'I will assign this land to your offspring'—will send a messenger before you, and you will get a wife for my son from there.
וְאם־לֹא תֹאבָה תָאִשׁהּ לְלָכָת אַחֶּלֶיךָ וְנָלֹּית מִשְׂבֶעתִי וֻאת רָק אֶת־בַּנִי לְא תַשֶׁב שַמָּה:	8	And if the woman does not consent to follow you, you shall then be clear of this oath to me; but do not take my son back there."
וַיָּשֶׁם הַעֶּׁבֶּדֹ אֶת־יָדוֹ תְּחָת יֶּבֶךְ אבְרָהָם אֲדֹנֵיו וַיִּשַׂבְע לוֹ על־הַדְּבַר הַזֶּה:	9	So the servant put his hand under the thigh of his master Abraham and swore to him as bidden. (as bidden Lit. "about this matter.")
וַיִּקח הַּעֶּבֶר צְשׁלָה גְמַלִּים מִנְּמַלִּי אֲדֹנִיוֹ וַלֵּלְךְ וְכְלִיטִוּב אֲדֹנִיו בִּיִדֵוֹ וַיָּקָם וַיֶּלֶךְ אֶלִיאָרֶם נְהָרָיִם אֶלֹיעִיר נַחְוֹר:	10	Then the servant took ten of his master's camels and set out, taking with him all the bounty of his master; and he made his way to Aram-naharaim, to the city of Nahor.
וַיַּבְרֶךְ הַגְּמֵלֶּים מִחְוּץ לִעִיר אֶל־בְּאָר הַמַיִּם לְעָת לֶרֶב לְעָת צֶאת הִשֹאֲבְת:	11	He made the camels kneel down by the well outside the city, at evening time, the time when women come out to draw water.
נִיאמֹר ו יְהוֹה אֱלֹהֵיּ אֲדֹנִי אַבְרָהִם הַקְּבֵה־נָא לְפָנֶי הַיֻּוֹם נַעֲשַׁה־תְּסֶד עם אֲדֹנִי אַבְרָהָם:	12	And he said, "O הוהיה, God of my master Abraham's [house], grant me good fortune this day, and deal graciously with my master Abraham:
הנֶּה אַנֹכִי נִצְב עַל־עִין הַמָיִם וּבְנוֹתֹ אַנְשֵי הַעִּיר יִצְאָת לִשְאָב מִיָם:	13	Here I stand by the spring as the daughters of the townspeople (townspeople Or "town's householders.") come out to draw water;
וָהְיָה הָנְּעֶל אֲשֶׂר אמָר אַלְּיהֹ הִטִיינָא כְבּוֹ, וְאֲשׁוּלֶּה וְאִמְרָה שִׁתְּה וְנִם־נְמִלֶּיךָ אָשִׁקָה אֹתָה הֹכֹחְתָּ לְעבְדְךָ לִיצְּתְׂק וּבְה אַנְע כּי־עשִׂית חָסָד עם־אֲדֹנִי:	14	let the maiden to whom I say, 'Please, lower your jar that I may drink,' and who replies, 'Drink, and I will also water your camels'—let her be the one whom You have decreed for Your servant Isaac. Thereby shall I know that You have dealt graciously with my master."
וָיְהִי־הֹוּא עַׂרָבֿ כַּלָּה לְדָבֵּרְ וְהָנָּה רִבְקָה יצַאת אֲשֶׁר יְלְדָהׁ לֹבְתוּאָל בָּן־מַלְכָּה אָשֶׁת נָחָוֹר אָחַי אַבְרָהָם וְכִדָּה על־שׁכְמָה:	15	He had scarcely finished speaking, when Rebekah, who was born to Bethuel, the son of Milcah the wife of Abraham's brother Nahor, came out with her jar on her shoulder.
וְהָנַעֶרָ טֹבָת מַרְאֶהָ מְאֹד בְּתוּלָה וְאִישׁ לָא יְדַעָה וַתְּרֶד הְעִינָה	16	The maiden was very beautiful—[and] a virgin, no

jar, and came up.

me sip a little water from your jar."

"Drink, my lord," she said, and she quickly lowered her jar upon her hand and let him drink.

ינֵיך הַעְּבֶר לַקְרָאתָה וַיֹּאמֶר הגִמִיאִינִי נָא מְעָט־מִיִם מְכַּדְּךָ: 17 The servant ran toward her and said, "Please, let

וַתְמַלָּא כַדָּה וַתְעַל:

18 נַתְאמֶר שַׁתָה אֲדֹנְי נַתְמַהֵּר נַתְּכֶד כַּדָּה עָל־יִדְה נַתְשַׁקְהוּ:

man having known her. ([and] a virgin, no man having known her Or "a young woman whom no man had known.") She went down to the spring, filled her

וְלִבְנֵי הפִּילגִשׂים אֲשֶׁר לְאבְרָהֹם נָתָן אבְרָהָם מִתְּנֵת וְיָשׁלְּחַם מִעָּׁל יִצְחָק בְּנוֹ בְעוֹדֶנוּ חִי קּדְמָה אֶל־אָרֶץ קְדֶם:	6	but to Abraham's sons by concubines Abraham gave gifts while he was still living, and he sent them away from his son Isaac eastward, to the land of the East.
וְאַלֶּה יָמֶי שְנִי־חִיֶּי אַבְרָהָם אֲשֶׁר־חִי מְאָת שׁנָה וְשֹבְעִים שׁנָה וְחָמֶשׁ שִׁנִים:	7	This was the total span of Abraham's life: one hundred and seventy-five years.
וִיגְנַע וַיָּמָת אַבְרָהָם בְּשַׂיבָה טוֹבָה זָקו וְשַׂבֵע וַיֵּאְסָף אֶלֹ־עִמִיו:	8	And Abraham breathed his last, dying at a good ripe age, old and contented; and he was gathered to his kin. (kin (So NJPS.) See the Dictionary under "predecessors.")
וַיִּקבְּוֹּ אֹתוֹ יִצְחָק וְיִשֹׁמְעֵאל בְּנִיוֹ אֶל־מְעָרֶת הַמַּכְפַּלֶּה אֶלִּ־שַׁוְבֵּה עָפְרָן בָּן־צֹחַר הְחִתִּי אֲשֶׁר על־פִנָי מַמְרָא:	9	His sons Isaac and Ishmael buried him in the cave of Machpelah, in the field of Ephron son of Zohar the Hittite, facing Mamre,
הַשֶּׁרֶה אֲשֶׁרִ־קְּנָה אַבְרָהָם מֵאָת בְּנֵי־חֵת שָׂמָה קַבְּר אַבְרָהָם וְשִּׁרָה אָשֶׂתְוֹ:	10	the field that Abraham had bought from the Hittites; there Abraham was buried, and Sarah his wife.
וַיְהֹי אַחֶרֵיּ מַוֹת אַבְרָהִם וַיְבַרֶךְ אֱלֹהִים אֶת־יִצְחָק בְּנֵוֹ וַיֶשֶׁב יִצְחָק עם־בָאָר לִחִי רֹאִי:	11	After the death of Abraham, God blessed his son Isaac. And Isaac settled near Beer-lahai-roi.
וְאֶלֶה תּלֶדְת יִשְׂמְעָאל בָּן־אַבְרָתְם אֲשֶׂר יָלְרָה הְגַּר הַמִּצְרֶית שִּׁפְּתְת שַׁרָה לָאַבִרָהָם:	12	This is the line of Ishmael, Abraham's son, whom Hagar the Egyptian, Sarah's slave, bore to Abraham.
וְאַלֶּה שִׁמוֹת בְּנִי יִשְמְעָאל בִּשְמִתְם לְתוּלְרֹתְם בְּכָר יִשְמְעָאל נְבִיֹת וָקָדָר וְאַדָּבָאָל וּמִבְשָׁם:	13	These are the names of the sons of Ishmael, by their names, in the order of their birth: Nebaioth, the first-born of Ishmael, Kedar, Adbeel, Mibsam,
וּמִשְׂמֶע וְדוּמָה וּמֵשָׂא:	14	Mishma, Dumah, Massa,
חֲדָד וְתַיִּלֶא יְטָוּר נָפִישׁ וָקדְמָה:	15	Hadad, Tema, Jetur, Naphish, and Kedmah.
אַלָּה הַם בְּנִי יִשְׁמִעֵּאל וְאַלָּה שִׁמֹתִם בְּחַצְרֵיהֶם וּבְטִירֹתֵם שׁנַים־עַשְׂר נְשִׂיאָם לְאֻמֹתַם:	16	These are the sons of Ishmael and these are their names by their villages and by their encampments: twelve chieftains of as many tribes.—

דו שְׁבָע שִׁנְה וְשָׁבַע שִׁנָה וְשָׁבַע שִׁנָה וְשָׁבַע שִנָה וְשָׁבַע שִנָה וְשָׁבַע שִׂנָה וְשָׁבַע שִׂנְה These were the years of the life of Ishmael: one

דייה אַשַּוּרָה אָשֵלּ עָל־פְנֵי מַצְלִים בֹאָכָה אָשַוּרָה 18 They dwelt from Havilah, by Shur, which is close

וִיגְוָע וַלָּמָת וַיֵאְסֶף אֶל־עַמִיו:

עַל־פָנֶי כָל־אֶחְיו נָפָל:

hundred and thirty-seven years; then he breathed

his last and died, and was gathered to his kin.—

to Egypt, all the way to Asshur; they camped

alongside all their kin.

- successful or not. Agent.) meanwhile, stood gazing at her, silently wondering whether নিণ নান had made his errand note at 18.2 and the Dictionary under 'ish; involvement defines the depicted situation." See אלארי עות "הַבְּיל אַרָ הַהְיִבְלְייִם הַרְבְּלְ אָם־לָאָר The man, (man Or "agent." Lit. "participant whose back to the well to draw, and she drew for all his אלי נוקנין קינר אָל־ זהני אַל זהני אַל דובן אַר (Quickly emptying her jar into the trough, she ran drinking." will also draw for your camels, until they finish T" (Dias said, till sink Minit init isa led and na When she had let min drink his fill, she said, I" אישאָב עָד אִם־בּלּוּ לִשְׂתָה:
- her arms, ten shekels in weight. took a gold nose-ring weighing a half-shekel, طرظ كربر بر برائد لا منابد و الأحدث الأرب الألا المراكر المركر المر אלו בקילים לשלות ויקח דואר באיש נוֶם הולב בקיקי לשלות ויקה לשלות ויקח דוארש עובר בקיף בילי היאשר אום וולב בקיע
- sbend the night?" Is there room in your father's house for us to The said, "whose daughter are you?" (Σε τένα) Σε τέναμε της της της της της της της της καιάς της γείς της γου
- Heb. teben, shredded straw, which in the East is א Sz. וונאַמֶר אַלִיו נִם־תִּקְנוֹא (There is plenty of straw (straw) אביוצי (אַליו גַם־תַקְנוֹא רָב עְתַנוֹ גַם־תַקּרוֹ לִלְּרָוֹ:

She replied, "I am the daughter of Bethuel the son." בוּתָאמֶר אַלִּיו בִּת־בִּתוּאֶל אַנְבִי בָּן־מִלְבָּה אֲשֶׂר יִלְיָה לְנָחָוֹר:

- הוהי ot sgemod ni wol bswod nam sAT 62 ניקר האיש נישוקחו ליהוָה: also room to spend the night."
- guided on my errand by 7111, to the house of my master's kin." faithfulness from my master. For I have been וּאַמעוּן מַמַּם אַבְוֹגְ אַנְכָגְ בַּנְבֶּבֶלְ נִעוֹנִגְ גִּעַנְעַ בַּגִּע אָעוֹגְ אַבִּלְגִּ Abraham's [house], who has not withheld steadfast אָרַני אָבָלי אָבָלי אָבָלי אָשָר לא־עֶּיר בְּיִלְיִּךְ אַלַרְיִּ אַבְרָיִ אַבֶּלָי אָבָלי אָבּלי אָבָלי אָבּלי אָבָלי אָבּלי אָבַלי אָבּלי אָבָלי אָבּלי אָבָלי אָבָלי אָבָלי אָבַלי אָבּלי אָבַלי אָבּלי אָבָלי אָבָלי אָבּלי אָבּלי אָבַלי אָבּלי אָבּלי אָבּלי אָבּלי אָבּלי אָבָלי אָבּלי אָבּלי אָבּלי אָבּלי אָבּלי אָבּלי אָבּלי אָבּלי אָביל אָבּלי אָביל אָבּלי אָביל אָבּלי אָבּלי אָבּלי אָביל אָבּלי אָבּלי אָביל אָביי אָביי אָבּליי אָביי אָביי אָביי אָבּיי אָבּליי אָביי אָבּיי אָביי אָבּיי אָביי אָ
- household. s'radtom ran to sint like blot bna nar nabiam ant 82 וַ תַּלְרֵץ ׁ תַנְּעֶל וַתִּנֶּד לְבֶיּת אִתֶּה פַּדְבָרֶיִם הַאֵּלֶה:

mixed with feed; cf. v. 32.) and feed at home, and

of Milcah, whom she bore to Nahor."

Laban ran out to the man at the spring— ៅស្នាក់ នៅមេបាន ក្រុម អ្នក នេះ នៅក្នុង ក្រុម ប្រជាព្រះ នៅក្រុម ក្រុម នៅក្រុម នៅក្រុម នៅក្រុម នៅក្រុម នៅក្រុម ន

וֹנוֹלָנו מִעָּׁנו מַלְ-נוֹלִּעִּלְּיִם מַלְ-נוֹמֶּיוֹ:

אֶת־הַבְרֶבֶּי רַבְקָה אֲתֹתוֹ לֵאמֹר כְּה־דַבֶּר אֵלִי הָאִישׁ וַיָּבֹאֹ אֶל־הָאִישׁ

- camels at the spring. up to the man, who was still standing beside the Rebekah say, "Thus the man spoke to me." He went sister's arms, and when he heard his sister sin and the bands on his אוויד-soa the saw the nose-ring and the bands on his
- and a place for the camels?" ומלום לַלִּמֹלִים: remain outside, when I have made ready the house רוהי, he said, "הוהי, O Dlessed of ס (Come in, O Dlessed of יהוה למה תעמוֹ בָּהוֹתְ יְאָנִכִי פַנִּיתִי הַבָּית

- nurse along with Abraham's servant and his
- your descendants seizeThe gates of their foes." sister!May you growInto thousands of myriads;May
- Rebekah and went his way. camels, and followed the man. So the servant took
- of the Negeb. Beer-lahai-roi, for he was settled in the region i בַּאָרָלְן בָּא נִבְּנָאַ בְּאַרַ לָבוֹּג רָאַגִּי וְהַוּאַ יַמַּלָּד בָּאָרָלְ בַּא נִבְּנָאַ בְאַרָּ לַבָּג בָאַג וְהָהָא יַנִּשֶׂב בָּאָרָל וַהָּנָא: 65 Isaac had just come back from the vicinity of
- camels approaching. the field toward evening and, looking up, he saw Heb. lasua uncertain; others "to meditate.") in ה או אואס איניל ולילה קבע און אואס איניל ולילא קבע איניל אלערה בשה אינילה לקבעה קבע דולה אינילה אינילה אינילה ליליה לקבעה קבע אינילי אינילה אינילה ליליה אינילה לאליה אינילה ליליה אינילה לאליה אינילה לאליה אינילה לאליה אינילה אינילה
- covered herself.
- האל Sarvant told Isaac all the things that he had
- mother's death. loved her, and thus found comfort after his Sarah, and he took Rebekah as his wife. Isaac

- זַרְעָּךְ אַת שָׁעָר שֹֹנָאַיו: שָׁרְיַבוּ אָמִי זְאַלְפָּי זְּלָאַלְפָּי רְבָבָה זְיִאָרָפּ ס וְיָבְרָכְּוּ אָמִירַבְקָה זָאַרְנָּי אָתְּלָבּי אָמָרְ זָיִי אָאָלְיִי זְיִאַלְפָּי רְבָבָה זְיִילְשָּׁ אַמּר Soud said to her, "O
- עַאַגּתְ נְגַלַע עַלְּלֶבְ אָתַ-עַלְלַע נְגַלְבָ: Then Rebekah and her maids arose, mounted the Then Rebekah and her maids arose, mounted the " Then Rebekah and her maids arose, mounted the

- "That is my master." So she took her veil and הקקבר הנא אַרֹנִי וִתְּקָח הַצַּעִיף וֹתְתְּכָּם: אווא and said to the servant, "Who is that man walking" או said said to the servant, "Who is that man walking "קאָרָד וְהָאַא אָדְיַנְיִ וְהָאָרִי הַהְּלָּדְ הַתְּיָדִוֹ לְּקְרָאתֹנִי וָאָעֶר הַיִּרָאַלַ הַיִּלְּדָּ הַהְּאָבָוּ הַהְּלָּבְיּ
- 52

נּגאַבוּלבוּ נגּפּבוֹם גַּגֹּבוֹל אַנִוֹלָ, אַכוֹנָ:

- א Jokshan, Jokshan, Medan, Midian, ב אוקלד לו אֶת־זִמְלָן וְאֶת־זַמְלַן וָאֶת־מָלַן וָאֶת־מָלַן וָאֶת־מָלַן וַ ב וַלְּמֶך אַבְרָהָם וַיִּקַּה אוֹנָה שְׁנָה קְעוֹרָה בּאָבּנְעוּמּא. ב בּיִלְקר אַבְרָהָם וַיִּקָּה אוֹנָה, whose name was Keturah.
- Dedan were the Asshurim, the Letushim, and the ספאל Jokshan begot Sheba and Dedan. The descendants of Ishbak, and Shuah.
- Enoch, (Enoch Or "Hanoch.") Abida, and Eldaah. All The descendants of Midian were Ephah, Epher, לEphan, Ephan, Ephan, Ephan, Ephan, The descendants of Midian were
- these were descendants of Keturah.
- ב וַיִּתָן אַבְרָהָהַם אָת־כַּל־אֲשֶׁר־לָוֹ לִיִצְיִקִיק: S Abraham willed all that he owned to Isaac;

וַיְבָא הָאישׁ הַבְּיְתָה וַיְפִתְּח הָנְּמֶלִים וַיְתֹּן תְבָן וּמְסְפּוֹא לנְּמלִים וּמֹיָם לֹּוְחָץ בִּנְלִיו וְרִנְלָי הָאָנָשׁים אֲשֶׁר אִתְוֹ:	32	So the man entered the house, and the camels were unloaded. The camels were given straw and feed, and water was brought to bathe his feet and the feet of the entourage (entourage Lit. "participants"; trad. "men." See Dictionary under 'ish.) under him.
)ויישם(]וִיוּשָׂם[לְפָנִיוֹ לָאֲכֹל וַיֹּאמֶרֹ לְא אֹכֹל עָד אִם־הַבְּרְתִי הַבְרֵי וַיָּאמַר הַבְּר:	33	But when food was set before him, he said, "I will not eat until I have told my tale." He said, "Speak, then."
וַיֹאמֶר עֶבֶד אַבְרָהָם אִנְכִי:	34	"I am Abraham's servant," he began.
נִיהֹנָה בַּרֶךְ אֶת־אֲדֹנָי מַאָּד וַיִּגְדֵל וַיִּתְּדְלוֹ צֵאן וּבַקְרְ וָכְסֵף וְזָהְב וַעֲבָדָם וּשָׂפָּחֹת וּגָמַלִּים וַחֲמֹרִים:	35	הוהיי has greatly blessed my master, who has become rich—giving him sheep and cattle, silver and gold, male and female slaves, camels and asses.
וַתְּלֶר שַׁתָה אַשַּת אֲדנִי בוֹ לָאדנֹי אַחֲרָי זִקנַתָה וַיִּתְּרַלְוּ אָת־כָל־אֲשֶׁר־לְוֹ:	36	And Sarah, my master's wife, bore my master a son in her old age, and he has assigned to him everything he owns.
וַישַבעני אֶדֹנִי לִאמֵר לא־תקח אִשָּהֹ לְבְנִי מבְּנוֹתֹ הְכְנָעֻנִי אֲשֶׁר אַנִכִי ישָב בְאַרְצִוּ:	37	Now my master made me swear, saying, 'You shall not get a wife for my son from the daughters of the Canaanites in whose land I dwell;
אָם־לָא אֶל־בַּית־אָבָי תַּלָךְ וְאֶל־מִשֹפָּחְתֵי וְלָקחְתָּ אִשָּׂה לִבְנִי:	38	but you shall go to my father's house, to my kindred, and get a wife for my son.'
ָנִאֹמֶר אֶל־אֲדֹנֵי אָלָי לֹא־תַלָּךְ הָאִשָּׁה אַחֲרָי:	39	And I said to my master, 'What if the woman does not follow me?'
וָיְאמֶר אַלִי יְהֹוֶה אֲשֶׁרְ־התְחַלְּכְתִי לְפָנִיו יִשְׁלֶּח מִלְאַכָּו אַתְךְּ וְהַצְּלִית דִּרְלֶּךְ וְלִקְחָתְ אִשְׁהֹ לְבָנִי ממשפחתִי וּמְבֵּית אִבְי:	40	He replied to me, 'הוה', whose ways I have followed, will send a messenger with you and make your errand successful; and you will get a wife for my son from my kindred, from my father's house.
אַז תּנָקהֿ מַאַלְתִּי כִּי תָבָוֹא אֶל־מַשְׁפַּחְתֵּי וְאִם־לָא יִתְנוֹ לְךְ וְהִיֶּית נָקי מַאַלְתִי:	41	Thus only shall you be freed from my adjuration: if, when you come to my kindred, they refuse you—only then shall you be freed from my adjuration.'
נאָבָא הַיָּוֹם אָל־הַעָּיוָ נִאמֹר יְהוֹהֹ אֱלֹהֵיּ אֲדֹנִי אַבְרָהֹם אִם־יָשׁןְדִינָּאׁ מִצְלִית דַּרְכִּי אֲשָׂר אַנֹכִי הֹלָךְ עַלְיה:	42	"I came today to the spring, and I said: 'O הוה', God of my master Abraham's [house], if You would indeed grant success to the errand on which I am engaged!
הנֶה אַנֹכְי נִצְּב עַל־עִין הַמַיִם וְהִיָּה הָעַלְמֵהֹ הִיצָאת לִשְאֹב וְאָמֵרְתִּי אַלֶּיה הַשַּׁקִינִי־נָא מַעָּט־מַיִם מִכְּהָךְ:	43	As I stand by the spring of water, let the young woman who comes out to draw and to whom I say, "Please, let me drink a little water from your jar,"
		1 1 (77 1:1 17 11 1

האָשׁאָב הַוּא הָאָשׁאָב הָוּא הָאָשׁאָב הָוּא הָאָשׁאָב הָוּא הָאָשׁאָב הָוּא הָאָשׁה 44 and who answers, "You may drink, and I will also

draw for your camels"—let her be the wife whom הוהי has decreed for my master's son.'

אָשֶׂר־הֹכִיח יְהֹוָה לְבֶּן־אֲדֹנִי:

אָניֹּ טֹרֶם אָכלֶה לְדַבֶּר אֲלִ־לְבִּי וְהֹנֵּה רַבְקְה יֹצֵאתׁ וְכַדָּה על־שׁכְּמֵה וֹתָרֶד הַעְיָנָה וַתִשֹאָב וָאמֶר אַלְיה השקיני נָא:	45	I had scarcely finished praying in my heart, when Rebekah came out with her jar on her shoulder, and went down to the spring and drew. And I said to her, 'Please give me a drink.'
ותְמֶּהֹר וֹתְוֹרֶר כְּדָּהֹ מְעֶלֶיה וַתְּאמֶר שֹׁתָה וְגִּם־גְּמלֶידָ אִשְׁקְה וָאֵשֶׁתְ וְגָם הַגְּמלֶים הָשֶׁקְתָה:	46	She quickly lowered her jar and said, 'Drink, and I will also water your camels.' So I drank, and she also watered the camels.
וָאֶשְאַל אֹתָה וָאֹמֵהְ בָּתִימֵי אַתְּ וָתֹאמֶר בְּתִיבְּתוּאַל בְּדָנְתוֹר אֲשֶׁר יָלְדָה־לָוֹ מִלְבָה וָאָשָׁם הַנָּוֶם עַל־אִפָּה וְהַצְּמִידִים עַל־יִדָיה:	47	I inquired of her, 'Whose daughter are you?' And she said, 'The daughter of Bethuel, son of Nahor, whom Milcah bore to him.' And I put the ring on her nose and the bands on her arms.
נָאֶקֶד נָאֶשֶׁתְחָנֶה לִיהֹנֶה נָאֲבָלֵךְ אֶת־יְהֹנָה אֱלֹחַיּ אֲדֹנִי אַבְרָהְׁם אֲשֶׁר הנְתְּנִיּ בַּדֶבֶךְ אֲמֶת לָקתת אֶת־בַּת־אֶתְי אֲדֹנִי לֹבְנָו:	48	Then I bowed low in homage הוהי and blessed הוהי, the God of my master Abraham's [house], who led me on the right way to get the daughter of my master's brother for his son.
וְעוֹה אִם־יָשׁלֶם עֹשִׁים חָסֶד וָאֲמֶת אֶת־אֶדֹנִי הגַּיִדוּ לֵי וְאִם־לֹא הַגַּידו לִי וָאֶפָנָה עַל־יִמְין אָוֹ עַל־שַׁמְאַל:	49	And now, if you mean to treat my master with true kindness, tell me; and if not, tell me also, that I may turn right or left."
וַנַּען לָבָן וּבְתוּאַל וַיַּאמְרוּ מִיְהוֹנָה יָצָא הַהָּבֶר לְא נוכֶל הַבָּר אַלֶּיךָ רָע ארטוב:	50	Then Laban and Bethuel answered, "The matter was decreed by הוהי; we cannot speak to you bad or good.
הנָה־רִבְקָה לְפַנֶּיךָ קח וַלֶּךְ וּתְהָי אשה לְבָּרְאֲדֹנֶיךָ כַּאֲשֶׂר הִבָּר יְהוָה:	51	Here is Rebekah before you; take her and go, and let her be a wife to your master's son, as הוהי has spoken."
וִיְהִّי כָּאֲשֶׁר שַׁמָע עֶבֶד אַבְרָהָם אֶת־דִּבְרֵיהְם וַיִשְׂתְחוּ אַרְצָה לְיהֹוָה:	52	When Abraham's servant heard their words, he bowed low to the ground before הוהי.
וַיוּצֵא הְעֶּבֶד כְּלִי־לָסֶף וּכְלָי זָהְבַּ וּבְגַּדִים וַיִּתְּן לְרבִקה וּמֹנְהָנֹת נָתָן לְאִחְיָה וּלָאמָה:	53	The servant brought out objects of silver and gold, and garments, and gave them to Rebekah; and he gave presents to her brother and her mother.
וַיאַכְלָּוּ וַיִּשְׁוּרוּ הָוּא וְהָאָנָשִׁים אֲשֶׁר־עִמְוֹ וַיְלֵינוּ וַיִּקוּמוּ בַבֿקר וַיָּאמָר שׁלָחָנִי לָאדֹנִי:	54	Then he and the entourage under him ate and drank, and they spent the night. When they arose next morning, he said, "Give me leave to go to my master."
וַיָּאמֶר אַתִּיהָ וָאַלָה תַּשַּׁב הַנְּצֶרָ אִתָּנוּ יָמִים אַוֹּ עָשֵוֹר אַתְר תַּלְּךָ:	55	But her brother and her mother said, "Let the maiden remain with us some ten days; (some ten days Lit. "days or ten.") then you may go."
וּיָאמֶר אֲלֹהֶם אַל־תְאחֲרָוּ אֹתִי נִיהֹנָה הִצְלִיח דַּרְכֵי שׁלְּחוֹנִי וְאַלְכָה לָארנִי:	56	He said to them, "Do not delay me, now that הוהי has made my errand successful. Give me leave that I may go to my master."
וַיֹּאמרָוּ נִקרָא לְנַעֶרָ וְנָשׂאֲלָה אֶת־פִּיהָ:	57	And they said, "Let us call the girl and ask for her reply."
וַיִּקרְאָוּ לְרִבְקָהֹ נִיאמְרָוּ אַלֶּיה הָתַלְכִי עם־הָאִישׁ הזַה נַתְּאמְר אַלְהָ:	58	They called Rebekah and said to her, "Will you go with this man (man See note at v. 21.) ?" And she said, "I will."